

Wymagania edukacyjne dla klasy 4

NOWE Zamieńmy słowo

Obszar I Komunikacja				
Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
	<i>to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
Uczeń: tworzy krótką wypowiedź ustną lub pisemną na zadany temat słucha uważnie wypowiedzi innych i stara się zrozumieć ich sens rozpoznaje sytuacje wymagające oficjalnego lub nieoficjalnego sposobu wypowiedzi przedstawia podstawowe informacje o sobie nazywa swoje emocje i potrzeby (np. radość, złość, potrzeba pomocy) używa zwrotów grzecznościowych, np. <i>proszę, dziękuję, przepraszam</i> wyraża własne zdanie na podany temat rozpoznaje podstawowe komunikaty niewerbalne, takie jak gest, mimika	Uczeń: przekazuje w zrozumiały sposób swoje myśli i informacje w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych rozpoznaje najważniejsze informacje w wypowiedzi rozmówcy odpowiada na wypowiedź rozmówcy stosuje odpowiedni sposób zwracania się do rozmówcy w różnych sytuacjach opisuje swoje emocje i potrzeby w sposób zrozumiały dla odbiorcy opisuje siebie, swoje doświadczenia i zainteresowania stosuje zwroty grzecznościowe odpowiednie do sytuacji i rozmówcy formułuje stanowisko odczytuje znaczenie prostych komunikatów niewerbalnych	Uczeń: wyraża swoje zdanie i intencję w uporządkowanych wypowiedziach ustnych oraz pisemnych odpowiada na wypowiedź rozmówcy w sposób związany z tematem rozmowy dobiera słownictwo i formę wypowiedzi do sytuacji komunikacyjnej oraz odbiorcy reaguje adekwatnie do treści rozmowy wyraża swoje uczucia i potrzeby adekwatnie do sytuacji dobiera formy grzecznościowe do celu wypowiedzi oraz relacji z odbiorcą uzasadnia swoje stanowisko w rozmowie, odwołując się do przykładów porządkuje wypowiedź o sobie uzasadnia stanowisko jednym argumentem	Uczeń: dobiera środki językowe odpowiednie do celu i charakteru wypowiedzi prowadzi rozmowę i nawiązuje w niej do tego, co mówił rozmówca modyfikuje wypowiedź w zależności od celu rozmowy i potrzeb odbiorcy rozwija wypowiedź o sobie w spójny sposób komunikuje swoje emocje, uczucia i potrzeby w sposób odpowiedzialny, kulturalny i akceptowany społecznie posługuje się zasadami grzeczności językowej w sposób świadomy i adekwatny do różnych sytuacji komunikacyjnych odnosi się do argumentów rozmówcy i broni własnego stanowiska odczytuje znaczenie	Uczeń: świadomie posługuje się językiem w mowie i piśmie, aby precyzyjnie wyrażać swoje myśli, emocje i intencje aktywnie i uważnie uczestniczy w rozmowie, okazując zaangażowanie i szacunek wobec rozmówcy modyfikuje wypowiedź, aby była skuteczna i przekonująca posługuje się różnymi formami wypowiedzi w sposób adekwatny do sytuacji oraz celu i dostosowany do odbiorcy wspiera komunikację w grupie ocenia, czy sposób wyrażania emocji jest odpowiedni do sytuacji i nie rani innych, podając uzasadnienie dba o kulturę języka w rozmowie, używając uprzejmych zwrotów i reagując na nieodpowiednie

i postawa ciała przedstawia siebie wymienia podstawowe informacje o swoich zainteresowaniach wyjaśnia własnymi słowami terminy: <i>komunikacja, nadawca, odbiorca, intencja wypowiedzi, komunikat niewerbalny, grzeczność językowa</i> rozpoznaje nadawcę i odbiorcę	w różnych sytuacjach rozróżnia komunikaty słowne i niewerbalne opisuje swoje doświadczenia i zainteresowania w krótkiej wypowiedzi wykorzystuje pojęcia dotyczące komunikacji podczas omawiania przykładów i sytuacji komunikacyjnych	wyjaśnia znaczenie komunikatów niewerbalnych w przebiegu rozmowy opowiada w uporządkowany sposób o swoich doświadczeniach, zainteresowaniach i pasjach posługuje się w wypowiedzi pojęciami komunikacji, nadawcy, odbiorcy, intencji	wypowiedzi rozmówcy (także z gestów i tonu głosu) porównuje, co ktoś mówi, z tym, jak się zachowuje (gesty, mimika) wyjaśnia na przykładzie, jak gesty i ton głosu zmieniają znaczenie wypowiedzi uzasadnia swoje zainteresowania i odnosi je do własnych doświadczeń opisuje sytuację komunikacyjną, używając terminów: <i>komunikacja, nadawca, odbiorca, cel wypowiedzi, komunikat niewerbalny, grzeczność językowa</i>	wypowiedzi formułuje spójne i przekonujące stanowisko, uwzględniając argumenty oraz kontekst rozmowy wykorzystuje komunikację niewerbalną w celu świadomego budowania relacji i skutecznego porozumiewania się z innymi porównuje różne opinie i wyjaśnia, dlaczego się z nimi zgadza lub nie zgadza ocenia na przykładzie, jak gesty, mimika i ton głosu wpływają na odbiór wypowiedzi analizuje wpływ sposobu komunikacji na relacje między ludźmi prezentuje siebie, swoje doświadczenia i zainteresowania w sposób ciekawy, spójny i dostosowany do odbiorcy
Obszar II Odbiór tekstów kultury				
Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
	<i>to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
Uczeń: rozróżnia teksty należące do różnych sztuk, np. literatury, muzyki, teatru,	Uczeń: nazywa cechy tekstów należących do różnych sztuk, np. filmu, teatru, komiksu i	Uczeń: opisuje, jak teksty należące do różnych sztuk pokazują emocje i wydarzenia	Uczeń: porównuje sposoby przedstawiania wydarzeń i bohaterów w różnych	Uczeń: ocenia wpływ różnych tekstów kultury na odbiorcę i uzasadnia swoje zdanie

filmu i komiksu formułuje temat utworu w jednym zdaniu rozpoznaje emocje nadawcy oraz podstawowy cel jego wypowiedzi rozpoznaje temat utworu wskazuje nadawcę i odbiorcę utworu nazywa emocje, wrażenia i postawy wyrażone w tekstach należących do różnych sztuk rozpoznaje fragmenty, które wywołują rozbawienie, wzruszenie lub strach nazywa reakcje odbiorcy wywołane przez wypowiedź wyodrębnia podstawowe elementy świata przedstawionego: bohatera, miejsce, czas i wydarzenia wymienia cechy świata realistycznego i fantastycznego nazywa cechy bohatera rozpoznaje narratora i podmiot mówiący na podstawie wyrazów wskazujących na ich obecność wypowiada się na temat nastroju tekstów należących do różnych sztuk	literatury wyjaśnia znaczenie tematu utworu wyjaśnia, czego uczy utwór i jakie wartości przywołuje prezentuje sposób wyrażania emocji, myśli i postaw przez nadawcę utworu opisuje własne wrażenia po przeczytaniu utworu odnosi sytuacje przedstawione w utworze do typowych doświadczeń z życia codziennego opisuje elementy świata przedstawionego porządkuje wydarzenia w kolejności chronologicznej odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych opisuje wrażenia wywołane przez tekst charakteryzuje bohatera, odwołując się do jego zachowania opisuje narratora i podmiot mówiący w utworze wskazuje w tekście środki językowe, w tym metaforę (przenośnię) opisuje sposób oddziaływania środków językowych na emocje, wyobraźnię i zmysły odbiorcy interpretuje głosowo tekst,	analizuje perspektywę bohatera lub podmiotu mówiącego oraz jej wpływ na przedstawienie wydarzeń i problemów porównuje sposoby wyrażania postaw, emocji i myśli w różnych tekstach kultury analizuje zabiegi językowe i literackie służące wywołaniu emocji u odbiorcy uzasadnia własne odczucia związane z odbiorem utworu porównuje sposoby przedstawiania wydarzeń i bohaterów w różnych tekstach kultury uzasadnia własne odczytanie utworu, odwołując się do treści wyjaśnia, czym się różnią elementy realistyczne i fantastyczne w utworze porównuje bohaterów i ocenia ich postępowanie porównuje zachowanie bohaterów z własnymi doświadczeniami wyjaśnia związek świata przedstawionego z emocjami i myślami bohaterów wyjaśnia, jakie słowa, obrazy i wydarzenia tworzą nastrój utworu	tekstach kultury wyjaśnia znaczenie kontekstów kulturowych i historycznych w utworze uzasadnia wpływ intencji bohatera lub podmiotu mówiącego na sposób budowania wypowiedzi ocenia sposób wyrażania emocji, postaw i myśli w tekstach kultury ocenia, jak elementy realistyczne i fantastyczne wpływają na sens i odbiór utworu ocenia skuteczność zabiegów wywołujących śmiech, strach lub wzruszenie odwołuje się do sytuacji rzeczywistych podczas omawiania problemów i emocji przedstawionych w utworze. wyjaśnia sens wydarzeń i zachowania bohaterów formułuje spójną interpretację utworu i uzasadnia ją, odwołując się do tekstu analizuje sposoby wywoływania emocji u odbiorcy wyjaśnia, po co autor wykorzystał elementy realistyczne i fantastyczne	interpretuje temat utworu w kontekście wartości lub doświadczeń bohaterów tworzy pogłębioną interpretację utworu z uwzględnieniem kontekstu kulturowego i historycznego formułuje wnioski dotyczące tego, jak sposób przedstawiania wydarzeń i bohaterów wpływa na reakcje odbiorcy tworzy własną interpretację utworu, odnosząc jego problematykę i emocje do doświadczeń odbiorców ocenia sposób przedstawienia świata i bohaterów w różnych tekstach kultury porównuje różne sposoby kreowania bohatera formułuje wnioski dotyczące związku między zastosowanymi środkami językowymi a odbiorem utworu interpretuje funkcję środków językowych i zabiegów artystycznych w utworze formułuje dojrzałe opinie o przeczytanych tekstach i uzasadnia je przykładami odnosi problematykę utworów do własnych doświadczeń
--	--	---	--	--

wymienia środki językowe: epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, występujące w tekście odczytuje tekst głośno, z zachowaniem podstawowej poprawności nazywa pojęcia: fikcja, utwór realistyczny, utwór fantastyczny, baśń, legenda, świat przedstawiony, narrator, bohater, podmiot mówiący, epitet, porównanie, metafora (przenośnia), wyraz dźwiękonaśladowczy	zwracając uwagę na tempo oraz intonację nazywa podstawowe cechy baśni, legendy posługuje się pojęciami: fikcja, utwór realistyczny, utwór fantastyczny, baśń, legenda, świat przedstawiony, narrator, bohater, podmiot mówiący, epitet, porównanie, metafora (przenośnia), wyraz dźwiękonaśladowczy	opisuje funkcję narratora i podmiotu mówiącego uzasadnia funkcję środków językowych, odwołując się do tekstu odczytuje sens metafor interpretuje głosowo tekst, oddając nastrój i emocje utworu omawia wrażenia wywołane przez różne teksty kultury stosuje poznane pojęcia literackie podczas analizy utworu czyta utwory narracyjne, liryczne i patriotyczne oraz wypowiada się na ich temat	w utworze ocenia postawy bohaterów w odniesieniu do własnych doświadczeń analizuje skuteczność oddziaływania środków językowych na emocje, wyobraźnię, przekonania i zmysły odbiorcy dobiera świadomie sposób głośnego czytania do charakteru tekstu łączy informacje z różnych tekstów kultury	świadomie interpretuje głosowo tekst, oddając jego sens i emocje tworzy samodzielną propozycję odczytania tekstu kultury, poprawnie wykorzystując pojęcia literackie i kulturowe
--	---	---	---	---

Obszar III
Świadomość języka

Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
	<i>to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
Uczeń: rozpoznaje samogłoski, spółgłoski i sylaby w wyrazach nazywa części mowy rzeczownik, czasownik, przymiotnik rozpoznaje wyrazy i związki wyrazowe wyrażające emocje tworzy proste zdania poprawne pod względem	Uczeń: odróżnia głoski dźwięczne i bezdźwięczne dzieli wyrazy na sylaby rozpoznaje w zdaniu części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik określa podstawowe formy gramatyczne: osobę, liczbę, rodzaj, czas, przypadek , w zależności od części mowy rozpoznaje zależności między	Uczeń: poprawnie dzieli wyrazy na sylaby oraz wskazuje rodzaje głosek stosuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych poprawne formy wyrazów odmienne w zakresie osoby, liczby, rodzaju, czasu, przypadku poprawia błędy gramatyczne w wypowiedzeniach stosuje różne typy zdań	Uczeń: analizuje budowę głoskową wyrazów oraz wyjaśnia różnice między rodzajami głosek analizuje formy gramatyczne części mowy w zdaniach bada nacechowanie emocjonalne i stylistyczne synonimów i antonimów oraz ich wpływ na odbiór analizuje budowę zdań	Uczeń: świadomie stosuje wiedzę o głoskach i sylabach podczas poprawnej wymowy, zapisu i analizy wyrazów posługuje się częściami mowy oraz ich formami gramatycznymi do tworzenia poprawnych i zróżnicowanych wypowiedzi ocenia sposób wykorzystania wyrazów i związków

logicznym i gramatycznym rozpoznaje wypowiedzenie oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe rozpoznaje równoważnik zdania i zdanie pojedyncze odczytuje znaczenie wyrazów z pomocą słownika rozpoznaje synonimy i antonimy zapisuje wyrazy zgodnie z zasadami ortografii dotyczącymi wymiany głosek w wyrazach pokrewnych stosuje kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu zdań w zależności od celu wypowiedzi rozpoznaje znaki interpunkcyjne: kropkę, przecinek, cudzysłów i dwukropek	wyrazami w zdaniu buduje poprawne językowo zdania tworzy zdania ze względu na cel wypowiedzi: oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe układa różne typy wypowiedzeń: równoważniki zdań, zdania pojedyncze wyszukuje znaczenie wyrazów w słownikach lub innych źródłach informacji stosuje w wypowiedziach synonimy i antonimy odróżnia w prostych przykładach znaczenie dosłowne od przenośnego stosuje pozostałe zasady ortograficzne stosuje cudzysłów i dwukropek zgodnie z ich funkcją w wypowiedzeniu	w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wyjaśnia znaczenie wyrazów w zależności od kontekstu wypowiedzi dobiera elementy leksykalne odpowiednie do celu i charakteru wypowiedzi, w tym synonimy i antonimy pisze tekst poprawnie, korzystając z zasad ortografii analizuje funkcję znaków interpunkcyjnych w różnych typach wypowiedzeń oraz wyjaśnia zasady ich stosowania	przekształca zdania ze względu na cel wypowiedzi oraz wyjaśnia różnice między nimi przekształca równoważniki zdań w zdania i na odwrót świadomie korzysta z różnych źródeł informacji analizuje wpływ zastosowanego słownictwa na znaczenie i odbiór wypowiedzi świadomie wykorzystuje zasady ortografii podczas tworzenia własnych wypowiedzi świadomie stosuje zasady interpunkcji do budowania poprawnych wypowiedzi	wyrazowych w budowaniu emocji i stylu wypowiedzi redaguje i koryguje wypowiedzi, świadomie dobierając konstrukcje zdaniowe do budowania jasnych i spójnych komunikatów świadomie wykorzystuje różne typy zdań do budowania wypowiedzi adekwatnych do sytuacji, celu i odpowiednich w komunikacji z określonym odbiorcą świadomie wykorzystuje różne typy zdań do tworzenia spójnych, poprawnych i zróżnicowanych wypowiedzi ocenia poprawność językową tekstów dokonuje korekty błędów świadomie korzysta ze słowników i innych źródeł informacji podczas tworzenia wypowiedzi świadomie wykorzystuje bogate i zróżnicowane słownictwo, w tym synonimy i antonimy, aby precyzyjnie wyrażać myśli i emocje poprawia błędy ortograficzne, wykorzystując znajomość zasad ortograficznych dokonuje autokorekty interpunkcyjnej wypowiedzi,
--	---	---	---	---

				uwzględniając funkcję kropki, znaku zapytania, wykrzyknika, przecinka, cudzysłowu i dwukropka
Obszar IV Tworzenie wypowiedzi				
Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
	<i>to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
Uczeń: tworzy prostą notatkę zawierającą najważniejsze informacje zapisuje podstawowe informacje w uporządkowanej formie wybiera najważniejsze wiadomości z jednego źródła informacji formułuje proste pytania do tekstu wskazuje najważniejsze wydarzenia i informacje w tekście tworzy prosty plan odtwórczy tekstu tworzy krótkie wypowiedzi o charakterze użytkowym redaguje wiadomość zgodnie z podanym wzorem przekazuje najważniejsze informacje w uporządkowanej formie	Uczeń: sporządza notatki w różnych formach, np. planu, tabeli lub punktów porządkuje informacje według tematu lub zagadnienia. wyodrębnia najważniejsze informacje z różnych źródeł układa pytania dotyczące treści i bohaterów tekstu porządkuje wydarzenia zgodnie z kolejnością przedstawioną w utworze sporządza plan odtwórczy tekstu w formie równoważników zdań lub zdań redaguje korespondencję tradycyjną i elektroniczną zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi redaguje opis przedmiotu, krajobrazu lub postaci zgodnie z celem wypowiedzi charakteryzuje bohatera, uwzględniając wygląd, cechy	Uczeń: tworzy syntetyczne notatki na podstawie informacji z lekcji, podręcznika i innych źródeł porównuje informacje pochodzące z różnych źródeł wykorzystuje formę notatki odpowiednią do rodzaju i celu pracy tworzy pytania dotyczące problematyki i najważniejszych informacji zawartych w tekście przekształca plan w formie równoważników zdań na zdania; i odwrotnie komponuje wypowiedzi użytkowe dostosowane do celu i rodzaju odbiorcy porządkuje w wypowiedzi informacje i wydarzenia w logiczny sposób wykorzystuje odpowiednie słownictwo i układ graficzny w korespondencji	Uczeń: selekcjonuje informacje zapisuje je w uporządkowanej oraz funkcjonalnej formie analizuje informacje z różnych źródeł podczas tworzenia notatki wyjaśnia wybór formy notatki w zależności od rodzaju informacji i celu pracy analizuje informacje zawarte w tekście podczas tworzenia pytań i planu odtwórczego opracowuje uporządkowany plan odtwórczy tekstu analizuje sposób przekazywania informacji w różnych wypowiedziach użytkowych redaguje rozbudowane i spójne wypowiedzi (korespondencja tradycyjna: list i pozdrowienia) dobiera środki językowe i układ graficzny	Uczeń: tworzy samodzielne i przejrzyste notatki, syntetycznie ujmujące informacje z różnych źródeł ocenia przydatność różnych form notowania w procesie uczenia się wykorzystuje różne sposoby notowania do porządkowania, analizowania i prezentowania informacji formułuje pytania rozwijające interpretację i analizę tekstu opracowuje samodzielny i uporządkowany plan odtwórczy tekstu, zachowując logiczny układ informacji tworzy samodzielne, funkcjonalne i estetyczne wypowiedzi użytkowe dostosowane do sytuacji komunikacyjnej i odbiorcy ocenia skuteczność sposobu przekazywania informacji

przedstawia własne zdanie opisuje przedmiot, postać, krajobraz prostymi zdaniami wskazuje cechy bohatera i podstawowe elementy wyglądu, miejsca lub wydarzenia tworzy krótką wypowiedź twórczą na podany temat podejmuje proste działania twórcze z wykorzystaniem języka rozpoznaje elementy kompozycji wypowiedzi, takie jak wstęp, rozwinięcie i zakończenie stosuje akapity w krótkich wypowiedziach pisemnych	i zachowanie redaguje wypowiedzi z zachowaniem właściwej kompozycji i podziału na akapity wykorzystuje odpowiedni układ graficzny w liście tradycyjnym i elektronicznym rozdziela różne rodzaje opisu	komponuje dłuższe wypowiedzi opisowe i twórcze wykorzystuje różne formy literackie w działaniach twórczych komponuje wypowiedzi zgodne z celem, formą i charakterem tekstu wykorzystuje wstęp, rozwinięcie i zakończenie do budowania spójnej i uporządkowanej wypowiedzi dobiera układ graficzny odpowiedni do formy wypowiedzi	w korespondencji redaguje rozbudowane i spójne teksty narracyjne oraz liryczne o świadomie dobranej kompozycji i odpowiedniej kreacji świata wykorzystuje różne formy literackie, w tym narracyjne, do realizacji własnego pomysłu świadomie wykorzystuje język do działań twórczych i wyrażania emocji analizuje wpływ kompozycji i układu graficznego na czytelność oraz odbiór wypowiedzi wyjaśnia funkcję akapitów i elementów kompozycyjnych w różnych formach wypowiedzi	w różnych formach wypowiedzi użytkowych wykorzystuje różne środki językowe do świadomego budowania przekazu tworzy oryginalne teksty twórcze, o zróżnicowanej kompozycji, fabule i kreacji świata przedstawionego wykorzystuje różne formy literackie i środki językowe do realizacji własnych działań twórczych ocenia skuteczność zastosowanych rozwiązań językowych i kompozycyjnych we własnych wypowiedziach twórczych tworzy funkcjonalne i estetyczne wypowiedzi z zachowaniem świadomej kompozycji i odpowiedniego układu graficznego ocenia wpływ kompozycji i układu graficznego na skuteczność przekazu świadomie wykorzystuje elementy kompozycji i układu graficznego do budowania spójności oraz czytelności wypowiedzi
Obszar V Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości				
Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą

	<i>to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
Uczeń: nazywa wartości ważne dla siebie oraz wybrane wartości uniwersalne wymienia wspólnoty, do których należy, np. rodzinę, społeczność szkolną, lokalną i narodową ustala hierarchię wartości ważnych dla członków różnych wspólnot wymienia role, które pełni w rodzinie, szkole i grupie rówieśniczej wskazuje sytuacje, w których angażuje się w proces uczenia się dokonuje samooceny swojego procesu uczenia, stosując proste techniki nazywa swoje mocne strony i trudności rozpoznaje i nazywa wybrane emocje własne i innych	Uczeń: opisuje wartości ważne dla siebie przedstawia własne stanowisko wobec wybranych wartości uniwersalnych opisuje wybrane wspólnoty, do których należy wyjaśnia, jakie wartości są ważne dla ich członków opisuje role, które pełni w różnych wspólnotach podaje przykłady związanych z nimi obowiązków opisuje własne zaangażowanie w proces uczenia się wskazuje działania, które pomagają w nauce lub ją utrudniają opisuje emocje własne i innych oraz wskazuje sytuacje, w których się one pojawiają	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego określone wartości są ważne dla niego i innych uzasadnia własne stanowisko wobec wartości uniwersalnych wyjaśnia znaczenie różnych wspólnot w życiu człowieka opisuje związane z nimi wartości i doświadczenia wyjaśnia znaczenie ról pełnionych w różnych wspólnotach oraz ich wpływ na funkcjonowanie grupy dokonuje samooceny własnego zaangażowania w proces uczenia się wyjaśnia, co wpływa na efekty jego pracy planuje sposoby rozwijania odpowiedzialności za własną naukę i rozwój wyjaśnia wpływ emocji na zachowanie własne i innych osób	Uczeń: porównuje systemy wartości funkcjonujące w różnych wspólnotach uzasadnia własne stanowisko wobec wartości uniwersalnych w odniesieniu do sytuacji społecznych i życiowych porównuje wartości i doświadczenia związane z funkcjonowaniem w różnych wspólnotach oraz wyjaśnia ich wpływ na postawy człowieka porównuje role pełnione w różnych wspólnotach oraz wyjaśnia związane z nimi prawa i obowiązki analizuje efektywność własnych działań edukacyjnych ocenia skuteczność podejmowanych działań odróżnia emocje od sposobów ich wyrażania ocenia wpływ emocji na relacje międzyludzkie	Uczeń: analizuje wpływ wartości na postawy człowieka ocenia krytycznie różne systemy wartości oraz formułuje pogłębione refleksje dotyczące własnej tożsamości i odpowiedzialności społecznej analizuje wpływ różnych wspólnot i związanych z nimi wartości na budowanie tożsamości, relacji społecznych oraz odpowiedzialności za innych i otaczający świat formułuje wnioski dotyczące znaczenia pełnionych ról w różnych wspólnotach proponuje działania wzmacniające odpowiedzialność aktywnie angażuje się w pracę grupy w klasie monitoruje świadomie własny rozwój formułuje pogłębione wnioski dotyczące procesu uczenia się wykorzystuje autorefleksję do planowania dalszego rozwoju analizuje przyczyny i skutki emocji własnych oraz innych proponuje sposoby wspierające budowanie empatycznych

				i odpowiedzialnych relacji
Obszar VI Elementy edukacji medialnej				
Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
	<i>to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
Uczeń: wyszukuje potrzebne informacje w podanym źródle korzysta z wybranego źródła informacji, aby zdobywać wiedzę na dany temat wymienia zasady higieny cyfrowej rozpoznaje zagrożenia związane z korzystaniem z ekranów, telefonów, gier, komputerów i internetu	Uczeń: wyszukuje potrzebne informacje w różnych źródłach wybiera źródła informacji pomocne w rozwijaniu własnych zainteresowań opisuje zasady bezpiecznego i zdrowego korzystania z internetu, telefonu, komputera i gier wymienia skutki nadmiernego korzystania z ekranów, telefonów, gier, komputerów	Uczeń: porównuje informacje z różnych źródeł i sprawdza, czy są zgodne z tematem porządkuje informacje z różnych źródeł oraz wykorzystuje je do poszerzania swojej wiedzy wyjaśnia skutki nadmiernego korzystania z ekranów, telefonów, gier, komputerów oraz konsekwencje przełączania informacyjnego stosuje zasady higieny cyfrowej podczas korzystania z ekranów, telefonów, gier, komputerów oraz internetu planuje działania pomagające ograniczać zagrożenia cyfrowe	Uczeń: selekcjonuje informacje z różnych źródeł uzasadnia wybór najbardziej przydatnych, jego zdaniem, materiałów łączy w swojej wypowiedzi ustnej lub pisemnej informacje z różnych źródeł oraz wykorzystuje je do rozwijania własnych zainteresowań ocenia własne nawyki związane z korzystaniem z technologii oraz wskazuje działania wspierające higienę cyfrową	Uczeń: ocenia wiarygodność informacji z różnych źródeł oraz formułuje wnioski dotyczące ich rzetelności i wartości weryfikuje informacje pochodzące z różnych źródeł i świadomie je wykorzystuje tworzy własne wypowiedzi lub materiały na podstawie informacji z różnych źródeł ocenia przydatność i wiarygodność informacji uzasadnia wpływ higieny cyfrowej na zdrowie, relacje i proces uczenia się
Obszar VII Praktyki lekturowe				
Na ocenę dopuszczającą	Na ocenę dostateczną	Na ocenę dobrą	Na ocenę bardzo dobrą	Na ocenę celującą
	<i>to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę dostateczną, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę dobrą, oraz:</i>	<i>to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:</i>
Uczeń: wybiera tekst zgodny ze swoimi zainteresowaniami uzasadnia krótko wybór	Uczeń: wskazuje teksty odpowiadające jego własnym zainteresowaniom i wyjaśnia	Uczeń: uzasadnia wybór tekstów, odwołując się do własnych zainteresowań i potrzeb	Uczeń: porównuje wybrane teksty pod względem tematyki i wartości uzasadnia swoje	Uczeń: ocenia wpływ czytanych tekstów na własne zainteresowania, refleksje

określa czas i sposób czytania wybranego tekstu nazywa swoje pierwsze wrażenia po przeczytaniu tekstu aktywnie czyta cztery wskazane dłuższe teksty literackie wskazuje poruszane w nich tematy, np. dom, rodzinę, przyjaźń i emocje rozpoznaje baśnie i legendy ważne dla kultury światowej, europejskiej, narodowej i regionalnej rozpoznaje utwory narracyjne, liryczne i patriotyczne, w tym <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> Józefa Wybickiego rozpoznaje teksty kultury należące do filmu, teatru, malarstwa, rzeźby, muzyki i komiksu	powód wyboru planuje kolejne etapy czytania wybranego tekstu opisuje swoje odczucia związane z przeczytanym tekstem opisuje bohaterów, wydarzenia i problemy przedstawione w przeczytanych utworach literackich dotyczących doświadczeń bliskich uczniom opisuje bohaterów, wydarzenia i tematykę baśni i legend ważnych dla kultury światowej, europejskiej, narodowej i regionalnej wskazuje cechy utworów narracyjnych, lirycznych i patriotycznych, w tym <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> wymienia cechy charakterystyczne dla różnych tekstów kultury, takich jak film, teatr, malarstwo, rzeźba, muzyka i komiks	czytelniczych organizuje czytanie tekstu, uwzględniając jego długość i stopień trudności uzasadnia swoje wrażenia, odwołując się do treści utworu wyjaśnia związki między problematyką przeczytanych tekstów a doświadczeniami bohaterów i odbiorców wyjaśnia znaczenie motywów i wartości przedstawionych w baśniach i legendach wyjaśnia tematykę, przesłanie utworów, znaczenie wybranych środków językowych oraz wartości obecne w utworach narracyjnych, lirycznych i patriotycznych, w tym w <i>Mazurku Dąbrowskiego</i> analizuje znaczenie utworów narracyjnych, lirycznych i patriotycznych, w tym <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>, dla budowania tożsamości narodowej i postaw odbiorcy wyjaśnia, w jaki sposób środki wyrazu wpływają na odbiór filmu, teatru, malarstwa, rzeźby, muzyki i komiksu	preferencje czytelnicze ocenia skuteczność własnego planu czytania i wprowadza potrzebne zmiany porównuje własne odczucia z reakcjami innych odbiorców tekstu porównuje sytuacje i wartości przedstawione w różnych tekstach literackich z własnymi doświadczeniami oraz współczesnym światem analizuje wpływ baśni i legend na kulturę bada sposoby przedstawiania emocji, wydarzeń i wartości w utworach narracyjnych, lirycznych oraz patriotycznych, w tym w <i>Mazurku Dąbrowskiego</i> porównuje sposoby przedstawiania tego samego tematu w różnych tekstach kultury, np. filmie, obrazie, muzyce lub komiksie ocenia ich wpływ na odbiorcę	i rozwój czytelniczy tworzy plan czytania dostosowany do własnych potrzeb uzasadnia wybór sposobów pracy z tekstem ocenia wpływ przeczytanego tekstu na własne emocje, przemyślenia i postawy formułuje wnioski dotyczące wpływu przeczytanych tekstów na rozumienie siebie, innych ludzi oraz relacji człowieka z otaczającym go światem interpretuje przesłanie utworów narracyjnych, lirycznych i patriotycznych formułuje wnioski dotyczące ich wpływu na postawy, emocje i poczucie tożsamości uzasadnia ich znaczenie dla współczesnego człowieka tworzy własną interpretację tekstu kultury uzasadnia ją, odwołując się do zastosowanych środków wyrazu
---	---	--	---	---